

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

Повна назва навчальної дисципліни	Оториноларингологія
Повна офіційна назва закладу вищої освіти	Сумський державний університет
Повна назва структурного підрозділу	Навчально-науковий медичний інститут. Кафедра громадського здоров'я
Розробник(и)	Плахтієнко Інна Олександрівна, Сміянов Владислав Анатолійович, Сміянов Євген Владиславович
Рівень вищої освіти	Другий рівень вищої освіти, НРК – 7 рівень, QF-LLL – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл
Тривалість вивчення навчальної дисципліни	один семестр
Обсяг навчальної дисципліни	Обсяг становить 1.50 кред. ЄКТС, 45 год. Для денної форми навчання 20 год. становить контактна робота з викладачем (2 год. лекцій, 18 год. практичних занять), 25 год. становить самостійна робота.
Мова викладання	Українська

2. Місце навчальної дисципліни в освітній програмі

Статус дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна для освітньої програми "Стоматологія"
Передумови для вивчення дисципліни	"Крок-1", Необхідні знання з: латинської мови та медичної термінології, медичної біології, медичної хімії, медичної інформатики, біологічної та біоорганічної хімії, анатомії людини, фізіології, гістології, цитології та ембріології, мікробіології, вірусології та імунології, патоморфології, патофізіології, фармакології, гігієни та екології, пропедевтики, сестринської практики
Додаткові умови	Додаткові умови відсутні
Обмеження	Обмеження відсутні

3. Мета навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є досягнення студентами сучасного конструктивного, фундаментального і клінічного мислення та системи спеціальних знань в галузі

оториноларингологія, досягнути сучасних знань з етіології, патогенезу, класифікації, симптоматики та диференційної діагностики основних захворювань ЛОР-органів; досягнути опанування сучасних методів обстеження та лікування хворих із ЛОР-патологією з дотриманням принципів медичної етики та деонтології.

4. Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Клінічна анатомія, фізіологія, методи дослідження ЛОР-органів.

Тема 1 Клінічна анатомія, фізіологія, методи дослідження ЛОР-органів.

Оволодіння користуванням лобним рефлектором, проведення риноскопії, отофарингоскопії, отоскопії, ларингоскопії, дослідження прохідності слухової труби. Ендоскопічні методи дослідження ЛОР-органів. Клінічна анатомія ЛОР-органів. Провідні шляхи слухового та вестибулярного аналізаторів. Теорії звукопроведення та звукосприйняття. Дослідження слухової функції. Клініко-топографічні відносини решітчастого лабіринту, верхньощелепної, лобової, клиноподібної пазух та оточуючих анатомічних утворень. Структура і функції лімфоаденоїдного глоткового кільця. Топографія гортані.

Модуль 2. Захворювання вуха.

Тема 2 Захворювання зовнішнього вуха. Захворювання середнього вуха. Гострий гнійний отит. Мастоїдит. Антромастоїдотомія.

Зовнішній отит (фурункул, дифузне запалення зовнішнього слухового проходу), отомікоз, бешиха, перихондрит, екзема, отогематома, сірчана пробка. Методи видалення сірчаної пробки та сторонніх тіл вуха. Шляхи проникнення інфекції у середнє вухо. Стадії гострого гнійного середнього отиту, клініка, діагностика. Рентгенографії скроневи́х кісток за Шюллером, КТ і МРТ-дослідження вуха. Диференційна діагностика зовнішнього та середнього отиту зі стоматологічною патологією. Обґрунтування діагнозу, вибір раціональної лікувальної тактики у залежності від стадії захворювання. Показання до парацентезу. Техніка парацентезу. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка мастоїдиту. Диференційний діагноз гострого гнійного середнього отиту, мастоїдиту з зовнішнім отитом. Принципи лікування (консервативне і хірургічне) у залежності від стадії мастоїдиту. Показання до антромастоїдотомії. Атипові форми мастоїдитів.

Тема 3 Хронічний гнійний середній отит, лабіринтит. Сануючі та слуховідновлюючі операції вуха. Негнійні захворювання вуха. Внутрішньочерепні ускладнення.

Мезотимпаніт та епітимпаніт, холестеатома, диференційна діагностика. Основні принципи консервативного і хірургічного лікування мезо- і епітимпаніту. Показання до радикальної операції на вусі, її етапи. Показання до слуховідновлюючих операцій. Тимпанопластика. Етапи та типи (за Вульштейном). Лабіринтит. Клінічні форми (обмежений, дифузний, серозний, гнійний, некротичний лабіринтити), діагностика, лікування. Гострий та хронічний катар середнього вуха, ексудативний середній отит – причини, значення алергії і дисфункції слухової труби у генезі захворювання. Методи консервативного і хірургічного лікування: тимпанопункція, міринготомія, шунтування, лазерне дренування барабанної порожнини. Сенсоневральна приглухуватість – етіологічна класифікація, патогенез, комплексна діагностика, дані акуметрії, сучасні методи консервативного лікування. Профілактика захворювань слухового нерва. Отосклероз – патоморфологічні зміни у скроневої кістці, клінічні симптоми, дані акуметрії та вестибулометрії. Принципи консервативного і хірургічного лікування. Стапедектомія та стапедопластика. Хвороба Мен'єра, патогенез, консервативна терапія, показання до хірургічного лікування. Операції на нервах барабанної порожнини, дренування ендолімфатичного мішка, лабіринтектомія. Профілактика порушень слуху. Внутрішньочерепні ускладнення захворювань середнього та внутрішнього вуха.

Модуль 3. Захворювання верхніх дихальних шляхів.

Тема 4 Гострі та хронічні захворювання носа та приносових пазух. Риногенні орбітальні та внутрішньочерепні ускладнення синуситів.

Деформація зовнішнього носа і носової перегородки. Ринопластика. Сикоз, екзема, бешіха, ринофіма, фурункул та карбункул носа, можливі ускладнення. Принципи лікування. Гострі та хронічні риніти. Роль інфекції в виникненні гострого риніту, схильність до захворювання. Клінічні стадії. Принципи лікування. Диференційна діагностика гострого риніту, грипу, гострої респіраторної вірусної інфекції. Основні форми хронічного риніту (катаральний, гіпертрофічний, атрофічний, вазомоторний), клініка, діагностика, лікування. Озена, етіологія, патогенез, клініка, методи лікування. Алергічні риніти. Сезонний алергічний риніт (поліпоз, сінна лихоманка). Цілорічний алергічний риніт. Алергодіагностика в оториноларингології. Сучасні методи лікування захворювань носа. Особливості лікування захворювань носа у дитячому віці. Гострий і хронічний синусит – патологоанатомічні зміни, класифікація. Загальні і місцеві симптоми. Додаткові методи дослідження: рентгенографія, КТ, МРТ, термографія та інші. Лікування – консервативне і хірургічне. Зв'язок верхньощелепної пазухи з зубощелепною системою. Риногенні орбітальні та внутрішньочерепні ускладнення синуситів.

Тема 5 Гострі та хронічні захворювання глотки.

Гострий фарингіт, клініка, лікування. Гострі первинні тонзиліти: катаральна, фолікулярна, лакунарна, виразково-плівчаста ангіни. Диференційна діагностика. Загальні принципи обстеження, лікування та профілактики первинних тонзилітів. Гострі вторинні тонзиліти: ураження мигдаликів при інфекційних захворюваннях (дифтерії, скарлатині, туляремії, черевному тифі) та при захворюваннях системи крові (інфекційному мононуклеозі, агранулоцитозі, аліментарно-токсичній алейкії, лейкозах). Характерні зміни формули крові. Методи лікування. Хронічний фарингіт і його форми. Вибір методу лікування у залежності від форми захворювання. Лептотрихоз. Хронічний тонзиліт: етіологія, патогенез, діагностика. Класифікація хронічного тонзиліту. Місцеві ознаки. Види декомпенсації. Приклади формулювання діагнозу. Консервативні методи лікування. Показання до хірургічного лікування. Тонзилектомія. Гіпертрофія глоткового, піднебінних і язикового мигдаликів, аденоїдит. Принципи лікування (консервативного та хірургічного). Показання і протипоказання до тонзилотомії, аденотомії. Особливості перебігу тонзилітів у пацієнтів із стоматологічною патологією.

Тема 6 Ускладнення гострих тонзилітів.

Ускладнення гострих тонзилітів. Паратонзиліт, паратонзиллярний абсцес, латерофарингеальний абсцес, внутрішньомигдаликовий абсцес, аденофлегмона, розлита флегмона ший, тонзилогенний сепсис. Абсцестонзилектомія. Заглотковий абсцес.

Тема 7 Гострі та хронічні захворювання гортані.

Гострий катаральний ларингіт. Гортанна ангіна, флегмонозний ларингіт, абсцес надгортанника, хондроперихондрит гортані. Гострий ларинготрахеїт у дітей: етіологія, патогенез, клінічна класифікація, клініка, принципи лікування, продовжена назотрахеальна інтубація. Дифтерія гортані. Хронічний ларингіт: катаральний, гіпертрофічний, атрофічний. Різновиди обмежених форм гіперпластичних ларингітів. Етіологічні фактори гіпертрофічного ларингіту, варіанти захворювання (гіперкератоз, пахідермія, набряк Рейнке), клінічні прояви, можливі ускладнення. Передпухлинні хвороби гортані. Використання мікрохірургічної діагностики. Принципи консервативного та хірургічного лікування. Мікрохірургічні втручання у порожнині гортані. Професійні захворювання гортані і їх профілактика.

Модуль 4. Невідкладна допомога при захворюваннях ЛОР-органів.

Тема 8 Травми носа, носові кровотечі. Сторонні тіла ЛОР-органів дихальних шляхів та стравоходу. Перевірка виконання практичних навичок.

Діагностика травм носа і приносних пазух (пальпація, огляд, рентгенографія кісток носа в боковій проекції). Класифікація травм носа. Перша допомога при травмах. Місцеві і загальні причини носових кровотеч. Місцеві і загальні засоби зупинки носових кровотеч. Техніка передньої і задньої тампонади носа. Методи зупинки кровотечі з зони Кісельбаха (припікання судин слизової оболонки, хірургічна зупинка носової кровотечі). Кровотечі з решітчастого лабіринту, методи їх зупинки. Різновиди сторонніх тіл вуха, симптоматика, особливості видалення. Механізм аспірації сторонніх тіл у дихальні шляхи. Вікові аспекти. Особливості клініки при сторонніх тілах гортані та трахеї, методи їх видалення. Клініка сторонніх тіл бронхів. Рентгенологічне обстеження хворого. Феномен Гольцкнехта-Якобсона. Методи діагностики і видалення. Симптоматика та ускладнення сторонніх тіл глотки і стравоходу. Клініка. Етапи обстеження хворого з підозрою на стороннє тіло глотки і стравоходу. Рентгенологічні та ультразвукові методи дослідження. Бокова рентгенографія ший. Перевірка виконання практичних навичок.

5. Очікувані результати навчання навчальної дисципліни

Після успішного вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти зможе:

РН1	Вміти збирати медичну інформацію про пацієнта із захворюваннями ЛОР-органів та тканин ротової порожнини і аналізувати клінічні данні.
РН2	Вміти інтерпретувати результат лабораторних та інструментальних досліджень ЛОР-органів.
РН3	Виконувати медичні та стоматологічні маніпуляції.
РН4	Визначати тактику ведення пацієнтів із захворюваннями органів і тканин ротової порожнини та щелепно-лицевої області з супутніми захворюваннями ЛОР-органів..
РН5	Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення
РН6	Вміти визначати тактику, методи та надання екстреної медичної допомоги.
РН7	Вміти надавати домедичну допомогу за протоколами тактичної медицини.
РН8	Вміти проводити заходи із профілактики захворювань.
РН9	Опрацьовувати державну, соціальну та медичну інформацію.

6. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних результатів

Програмні результати навчання, досягнення яких забезпечує навчальна дисципліна.

Для спеціальності 221 Стоматологія:

ПР5	Встановлювати діагноз невідкладних станів за будь-яких обставин (вдома, на вулиці, у лікувальній установі), в умовах надзвичайної ситуації, воєнного стану, нестачі інформації та обмеженого часу.
ПР10	Визначати тактику ведення стоматологічного хворого при ЛОР-патології шляхом прийняття обґрунтованого рішення за існуючими алгоритмами та стандартними схемами.
ПР13	Визначати тактику надання екстреної медичної допомоги, використовуючи рекомендовані алгоритми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу.
ПР15	Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я населення в умовах медичного закладу за стандартними методиками.
ПР18	Усвідомлювати та керуватися у своїй діяльності громадянськими правами, свободами та обов'язками, підвищувати загально-освітній культурний рівень.
ПР19	Дотримуватися вимог етики, біоетики та деонтології у своїй фаховій діяльності.
ПР20	Організовувати необхідний рівень індивідуальної безпеки (власної та осіб, про яких піклується) у разі виникнення типових небезпечних ситуацій в індивідуальному полі діяльності.

ПР21	Виконувати медичні маніпуляції на підставі попереднього та/або остаточного клінічного діагнозу для різних верств населення та в різних умовах.
ПР23	Виконувати маніпуляції надання екстреної медичної допомоги, використовуючи стандартні схеми, за будь-яких обставин на підставі діагнозу невідкладного стану в умовах обмеженого часу.

7. Роль навчальної дисципліни у досягненні програмних компетентностей

Програмні компетентності, формування яких забезпечує навчальна дисципліна:
Для спеціальності 221 Стоматологія:

8. Види навчальних занять

Тема 1. Клінічна анатомія, фізіологія, методи дослідження ЛОР-органів.	
Пр1 "Ендоскопічні методи дослідження ЛОР-органів."	Оволодіння користуванням лобним рефлектором, проведення риноскопії, орофарингоскопії, отоскопії, ларингоскопії, дослідження прохідності слухової труби. Ендоскопічні методи дослідження носа, глотки, гортані, трахеї, бронхів, стравоходу.
Тема 2. Захворювання зовнішнього вуха. Захворювання середнього вуха. Гострий гнійний отит. Мастоїдит. Антромастоїдотомія.	
Лк1 "Невідкладні стани в оториноларингології."	Ускладнення гострих тонзилітів. Травми носа, носові кровотечі. Сторонні тіла ЛОР-органів. Абсцес надгортанника. Стеноз гортані.
Пр2 "Захворювання зовнішнього вуха. Захворювання середнього вуха. Гострий гнійний отит. Мастоїдит. Антромастоїдотомія."	Зовнішній отит (фурункул, дифузне запалення зовнішнього слухового проходу), отомікоз, бешиха, перихондрит, екзема, отогематома, сірчана пробка. Методи видалення сірчаної пробки та сторонніх тіл вуха. Шляхи проникнення інфекції у середнє вухо. Стадії гострого гнійного середнього отиту, клініка, діагностика. Рентгенографії скроневи́х кісток за Шюллером, КТ і МРТ-дослідження вуха. Диференційна діагностика зовнішнього та середнього отиту зі стоматологічною патологією. Обґрунтування діагнозу, вибір раціональної лікувальної тактики у залежності від стадії захворювання. Показання до парацентезу. Техніка парацентезу. Етіологія, патогенез, класифікація, клініка мастоїдиту. Диференційний діагноз гострого гнійного середнього отиту, мастоїдиту з зовнішнім отитом. Принципи лікування (консервативне і хірургічне) у залежності від стадії мастоїдиту. Показання до антромастоїдотомії. Атипові форми мастоїдитів.
Тема 3. Хронічний гнійний середній отит, лабіринтит. Сануючі та слуховідновлюючі операції вуха. Негнійні захворювання вуха. Внутрішньочерепні ускладнення.	

Пр3 "Хронічний гнійний середній отит, лабіринтит. Сануючі та слуховідновлюючі операції вуха."

Роль захворювань верхніх дихальних шляхів, імунологічного стану організму та алергічного фактора у генезі хронічного гнійного середнього отиту. Обов'язкові ознаки, мезотимпаніт та епітимпаніт, холестеатома, диференційна діагностика. Основні принципи консервативного і хірургічного лікування мезо- і епітимпаніту. Показання до радикальної операції на вусі, її етапи. Показання до слуховідновлюючих операцій. Тимпанопластика. Етапи та типи (за Вульштейном). Використання різноманітних матеріалів для відновлювання дефектів барабанної перетинки та слухових кісточок (ауто-гомо- та алотрансплантати). Лабіринтит. Шляхи проникнення інфекції до внутрішнього вуха. Клінічні форми (обмежений, дифузний, серозний, гнійний, некротичний лабіринтити), діагностика, лікування. Гострий та хронічний катар середнього вуха, ексудативний середній отит – причини, значення алергії і дисфункції слухової труби у генезі захворювання. Дані отоскопії, дослідження слухової функції. Методи консервативного і хірургічного лікування: тимпанопункція, міринготомія, шунтування, лазерне дренування барабанної порожнини.

Тема 4. Гострі та хронічні захворювання носа та приносових пазух. Риногенні орбітальні та внутрішньочерепні ускладнення синуїтів.

Пр4 "Гострі та хронічні захворювання носа та приносових пазух. Риногенні орбітальні та внутрішньочерепні ускладнення синуїтів."

Деформація зовнішнього носа і носової перегородки. Ринопластика. Сикоз, екзема, бешиха, ринофіма, фурункул та карбункул носа, можливі ускладнення. Принципи лікування. Гострі та хронічні риніти. Роль інфекції в виникненні гострого риніту, схильність до захворювання. Клінічні стадії. Принципи лікування. Диференційна діагностика гострого риніту, грипу, гострої респіраторної вірусної інфекції. Основні форми хронічного риніту (катаральний, гіпертрофічний, атрофічний, вазомоторний), клініка, діагностика, лікування. Озена, етіологія, патогенез, клініка, методи лікування. Алергічні риніти. Сезонний алергічний риніт (поліпоз, сінна лихоманка). Цілорічний алергічний риніт. Алергодіагностика в оториноларингології. Сучасні методи лікування захворювань носа. Особливості лікування захворювань носа у дитячому віці. Гострий і хронічний синуїт – патологоанатомічні зміни, класифікація. Загальні і місцеві симптоми. Додаткові методи дослідження: рентгенографія, КТ, МРТ, термографія та інші. Лікування – консервативне і хірургічне. Вікові особливості розвитку приносових порожнин, значення їх у патології ЛОР-органів у дітей. Зв'язок верхньощелепної пазухи з зубощелепною системою. Риногенні орбітальні та внутрішньочерепні ускладнення синуїтів.

Тема 5. Гострі та хронічні захворювання глотки.

Пр5 "Гострі та хронічні захворювання глотки."

Гострий фарингіт, клініка, лікування. Гострі первинні тонзиліти: катаральна, фолікулярна, лакунарна, виразково-плівчаста ангіни. Диференційна діагностика. Загальні принципи обстеження, лікування та профілактики первинних тонзилітів. Гострі вторинні тонзиліти: ураження мигдаликів при інфекційних захворюваннях (дифтерії, скарлатині, туляремії, черевному тифі) та при захворюваннях системи крові (інфекційному мононуклеозі, агранулоцитозі, аліментарно-токсичній алейкії, лейкозах). Характерні зміни формули крові. Методи лікування. Хронічний фарингіт і його форми. Вибір методу лікування у залежності від форми захворювання. Лептотрихоз. Хронічний тонзиліт: етіологія, патогенез, діагностика. Класифікація хронічного тонзиліту. Місцеві ознаки. Види декомпенсації. Приклади формулювання діагнозу. Консервативні методи лікування. Показання до хірургічного лікування. Тонзилектомія. Гіпертрофія глоткового, піднебінних і язикового мигдаликів, аденоїдит. Принципи лікування (консервативного та хірургічного). Показання і протипоказання до тонзилотомії, аденотомії. Особливості перебігу тонзилітів у пацієнтів із стоматологічною патологією.

Тема 6. Ускладнення гострих тонзилітів.

Пр6 "Ускладнення гострих тонзилітів."

Ускладнення гострих тонзилітів. Паратонзиліт, паратонзиллярний абсцес, латерофарингеальний абсцес, внутрішньомигдаликовий абсцес, аденофлегмона, розлита флегмона ший, тонзилогенний сепсис. Абсцестонзилектомія. Заглотковий абсцес.

Тема 7. Гострі та хронічні захворювання гортані.

Пр7 "Гострі та хронічні захворювання гортані."

Гострий катаральний ларингіт. Гортанна ангіна, флегмонозний ларингіт, абсцес надгортанника, хондроперихондрит гортані. Гострий ларинготрахеїт у дітей: етіологія, патогенез, клінічна класифікація, клініка, принципи лікування, продовжена назотрахеальна інтубація. Дифтерія гортані. Хронічний ларингіт: катаральний, гіпертрофічний, атрофічний. Різновиди обмежених форм гіперпластичних ларингітів. Етіологічні фактори гіпертрофічного ларингіту, варіанти захворювання (гіперкератоз, пахідермія, набряк Рейнке), клінічні прояви, можливі ускладнення. Передпухлинні хвороби гортані. Використання мікрохірургічної діагностики. Принципи консервативного та хірургічного лікування. Мікрохірургічні втручання у порожнині гортані. Професійні захворювання гортані і їх профілактика.

Тема 8. Травми носа, носові кровотечі. Сторонні тіла ЛОР-органів дихальних шляхів та стравоходу. Перевірка виконання практичних навичок.

Пр8 "Травми носа, носові кровотечі. Сторонні тіла ЛОР-органів, дихальних шляхів та стравоходу. Перевірка виконання практичних навичок."

Діагностика травм носа і приносних пазух (пальпація, огляд, рентгенографія кісток носа в боковій проекції). Класифікація травм носа. Перша допомога при травмах. Місцеві і загальні причини носових кровотеч. Місцеві і загальні засоби зупинки носових кровотеч. Техніка передньої і задньої тампонади носа. Методи зупинки кровотечі з зони Кісельбаха (припикання судин слизової оболонки, хірургічна зупинка носової кровотечі). Кровотечі з решітчастого лабіринту, методи їх зупинки. Різновиди сторонніх тіл вуха, симптоматика, особливості видалення. Механізм аспірації сторонніх тіл у дихальні шляхи. Вікові аспекти. Особливості клініки при сторонніх тілах гортані та трахеї, методи їх видалення. Клініка сторонніх тіл бронхів. Рентгенологічне обстеження хворого. Феномен Гольцкнехта-Якобсона. Методи діагностики і видалення. Симптоматика та ускладнення сторонніх тіл глотки і стравоходу. Клініка. Етапи обстеження хворого з підозрою на стороннє тіло глотки і стравоходу. Рентгенологічні та ультразвукові методи дослідження. Бокова рентгенографія ший. Перевірка виконання практичних навичок.

Тема 9. Диференційований залік

Пр9 "Диференційований залік"

Диференційований залік

9. Стратегія викладання та навчання

9.1 Методи викладання та навчання

Дисципліна передбачає навчання через:

МН1	Лекційне навчання
МН2	Практико-орієнтоване навчання
МН3	Кейс-орієнтоване навчання
МН4	Командно-орієнтоване навчання (TBL)
МН5	Навчання на основі досліджень (RBL)
МН6	Електронне навчання
МН7	Самостійне навчання

Лекції надають студентам теоретичні матеріали з оториноларингології, що є основою самостійного навчання здобувачів вищої освіти за спеціальністю «Стоматологія». Викладання дисципліни відбувається із застосуванням сучасних методів навчання (CBL, TBL, RBL), які сприяють не тільки розвитку фахових здібностей, а й стимулюють до творчої і наукової діяльності та спрямовані на підготовку практикоорієнтованих спеціалістів. Практико-орієнтоване навчання передбачає можливість застосування студентами отриманих теоретичних знань та набутих практичних навичок з оториноларингології під час роботи з пацієнтами у професійній діяльності майбутнього лікаря.

Набуття студентами soft skills здійснюється протягом усього періоду вивчення дисципліни. Здатність до аналітичного та критичного мислення, роботі в команді, наполегливість формується під час командно-, практико- та кейс-орієнтованого навчання, знання та розуміння предметної області здобувається протягом практичних занять, самонавчання.

Електронне навчання стимулює здатність до використання інформаційних технологій. навчання на основі досліджень спонукає до розвитку визначеності та наполегливості щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

9.2 Види навчальної діяльності

НД1	Підготовка до лекцій
НД2	Підготовка до практичних занять
НД3	Виконання практичних завдань
НД4	Обговорення клінічних кейсів
НД5	Практична робота з пацієнтом у профільних відділеннях лікарні
НД6	Індивідуальний дослідницький проєкт (студентська наукова робота, стаття, тези, мультимедійна презентація тощо)
НД7	Робота з підручниками та релевантними інформаційними джерелами
НД8	Підготовка до диференційованого заліку
НД9	Електронне навчання у системах (Zoom , MIX.sumdu.edu.ua)
НД10	Інтерпретація лабораторних (клінічний аналіз крові, сечі, біохімічний аналіз крові, риноцитограма тощо) та інструментальних (ендоскопічні ЛОР-органів, УЗД, КТ, МРТ, рентгенографія, тощо) методів обстеження
НД11	Відпрацювання практичних навичок в навчальній кімнаті

10. Методи та критерії оцінювання

10.1. Критерії оцінювання

Визначення	Чотирибальна національна шкала оцінювання	Рейтингова бальна шкала оцінювання
Відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	$170 \leq RD \leq 200$
Вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	$164 \leq RD < 169$
В загальному правильна робота з певною кількістю помилок	4 (добре)	$140 \leq RD < 163$
Непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	$127 \leq RD < 139$
Виконання задовольняє мінімальні критерії	3 (задовільно)	$120 \leq RD < 126$
Можливе повторне складання	2 (незадовільно)	$70 \leq RD < 119$
Необхідний повторний курс з навчальної дисципліни	2 (незадовільно)	$0 \leq RD < 69$

10.2 Методи поточного формативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
--	----------------	----------------	-------------------

МФО1 Консультування викладача під час роботи з пацієнтом у профільних відділеннях лікарні	Даний вид діяльності передбачає продемонстрацію вміння працювати з хворим, закріплення практичних навичок обстеження пацієнта, оцінювання та аналізу медичної документації, встановлення клінічного діагнозу з елементами диференційної діагностики, призначення лікування. Передбачене опитування, коли студент має надати відповіді на питання щодо хворого, курацію якого він проводив, причин та провокуючих факторів захворювання, сучасних методів діагностики та лікування.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Консультування викладача під час роботи з пацієнтами з усними коментарями.
МФО2 Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	Надає можливість виявити стан набутого студентами досвіду навчальної діяльності відповідно до поставлених цілей, з'ясувати передумови стану сформованості отриманих результатів, причини виникнення утруднень, скоригувати процес навчання, відстежити динаміку формування результатів навчання та спрогнозувати їх розвиток.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	За отриманими даними про результати навчання, на основі їх аналізу пропонується визначати оцінку як показник досягнень навчальної діяльності здобувачів
МФО3 Настанови викладача в процесі виконання практичних завдань	У настановах розкриваються методи педагогічного контролю за професійною діяльністю здобувачів. Ефективність визначається дотриманням усіх етапів виконання практичних завдань. Результативністю сформованості необхідних практичних умінь і навичок залежить від рівня сформованості практичної компетентності.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Консультування студентів в роботі з і стандартизованим пацієнтом, пряме та непряме спостереження за роботою здобувачів "біля ліжка" хворого із подальшим визначенням рівня практичної підготовки

МФО4 Розв'язування клінічних кейсів	Кейс-метод дозволяє розкрити та сформувати необхідні для подальшої трудової діяльності якості та здібності студентів-медиків, формує клінічне мислення, аналітичні здібності, самостійність у прийнятті рішення, комунікативність, навички роботи з достатньо великим об'ємом інформації.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Оцінка здібності студента до клінічного мислення, обґрунтування своїх рішень, чітко висловлювати свої думки, визначення рівня теоретичної підготовки, що відображається у відповідній оцінці.
МФО5 Захист індивідуального дослідницького проєкту (виступ на конференції, конкурсі наукових робіт)	Важливим фактором формування професійних якостей майбутніх спеціалістів є науково-дослідна робота студентів. Залучення останніх до дослідницької діяльності сприяє формуванню їхнього наукового світогляду, працелюбства, працездатності, ініціативності тощо.	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Усні коментарі викладача. Студенту надаються додаткові заохочувальні бали (від 5 до 10), залежно від виду дослідницького проєкту
МФО6 Завдання оцінювання рівня теоретичної підготовки	Оцінка набутих теоретичних знань із тематики дисципліни. Проводиться на кожному практичному занятті відповідно конкретним цілям кожної теми на основі комплексного оцінювання діяльності студента, що включає контроль рівня теоретичної підготовки, виконання самостійної роботи згідно тематичного плану	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Зворотний зв'язок спрямований на підтримку самостійної роботи студентів, виявлення недоліків та оцінку рівня набутих теоретичних знань
МФО7 Взаємооцінювання (peer assessment)	Партнерська взаємодія, спрямована на покращення результатів навчальної діяльності за рахунок порівняння власного поточного рівня успішності із попередніми показниками. Забезпечує можливість аналізу власної освітньої діяльності	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Корегування спільно зі здобувачами підходів до навчання з урахуванням результатів оцінювання

МФО8 Тести (автоматизовані тести) для контролю навчальних досягнень здобувачів	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із кожної теми навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити засвоєння навчального матеріалу із кожної тематики.	Протягом всього періоду вивчення дисципліни	Студент має надати 60% правильних відповідей.
МФО9 Підсумкове тестування	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання по завершенню дисципліни.	На останньому занятті з дисципліни.	Максимальна кількість балів за тестування - 10 балів за умови отримання 100% правильних відповідей. Мінімальний бал успішного складання тестів - 6 балів (60% правильних відповідей)
МФО10 Перевірка виконання практичних навичок	Відпрацювання практичних навичок на різноманітних манекенах і симуляторах.	Протягом усього періоду навчання. На передостанньому занятті - успішно виконати практичні навики	Успішне виконання практичних навичок з дисципліни є допуском до складання диф.заліку. Максимальна кількість балів - 20, мінімальна -12
МФО11 Тести (автоматизовані тести) для самоконтролю	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із теми навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити засвоєння навчального матеріалу із викладеної тематики.	Протягом всього періоду вивчення дисципліни	Студент має надати 60% правильних відповідей.

10.3 Методи підсумкового сумативного оцінювання

	Характеристика	Дедлайн, тижні	Зворотний зв'язок
МСО1 Підсумковий контроль: диференційований залік.	Складання диференційованого заліку. До складання диф.заліку допускаються здобувачі, які успішно засвоїли матеріал з дисципліни, склали практичні навички та підсумкове комп'ютерне тестування.	Останнє практичне заняття	здобувач може отримати 80 балів за диференційований залік. Мінімальна кількість балів, яку має отримати студент - 48 балів

МСО2 Підсумкове тестування	Метод ефективної перевірки рівня засвоєння знань, умінь і навичок із навчальної дисципліни. Тестування дозволяє перевірити результати навчання протягом циклу та визначити рівень знань по завершенню дисципліни.	Підсумкове комп'ютерне тестування по завершенню курсу (10 балів)	Є допуском до складання диференційованого заліку
МСО3 Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки.	Включає в себе усне опитування, інтерпретацію лабораторних та інструментальних методів обстеження, об'єктивне структуроване клінічне обстеження пацієнта, вирішення клінічних індивідуальних та групових кейсів, поточне тестування. Студенти, які залучені до дослідницької діяльності, мають можливість презентувати результати власних досліджень на конференціях, конкурсах студентських наукових робіт. тощо (заохочувальна діяльність, додаткові бали).	Протягом усього періоду вивчення дисципліни	Проводиться на кожному занятті результат виконання НД впливає на комплексну оцінку за практичне заняття
МСО4 Оцінювання виконання практичних навичок та маніпуляцій	Комплексне відпрацювання практичної складової програм навчальних дисциплін у безпечному для здобувачів освіти симуляційному середовищі. Надає можливість опанувати навички з різноманітних невідкладних станів.	На передостанньому занятті з дисципліну студент має успішно скласти перелік практичних навичок	Є обов'язковим для допуску до диференційованого заліку. Максимальна кількість балів 20, мінімальна 12

Контрольні заходи:

		Максимальна кількість балів	Можливість перескладання з метою підвищення оцінки
Перший семестр вивчення		200 балів	
МСО1. Підсумковий контроль: диференційований залік.		80	
	відповіді на теоретичні питання (3*20)	60	Ні
	питання надання невідкладної допомоги	20	Ні
МСО2. Підсумкове тестування		10	

		10	Ні
МСО3. Поточне оцінювання рівня теоретичної та практичної підготовки.		90	
	Усне опитування, виконання групового кейсу, клінічного кейсу, оцінювання, об'єктивне структуроване клінічне обстеження, інтерпретація результатів лабораторного та інструментального обстеження	90	Ні
МСО4. Оцінювання виконання практичних навичок та маніпуляцій		20	
		20	Ні

При засвоєнні матеріалів модулю студенту за кожне практичне заняття присвоюється максимум 5 балів (оцінка виставляється в традиційній 4 бальній системі оцінювання). Наприкінці курсу обраховується середнє арифметичне успішності студента. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на практичних заняттях протягом вивчення дисципліни – 90. Кількість балів студента вираховується за формулою помножити на середнє арифметичне та поділити на 5. Обов'язковою умовою допуску до диференційного заліку є успішне виконання переліку практичних навичок на передостанньому занятті з дисципліни. Максимальна кількість балів, яку може отримати студент - 20 балів, мінімальна - 12 балів. За підсумкове тестування студент отримує максимально 10 балів. Мінімальна кількість балів, яку повинен отримати студент - 6 балів. Максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність студента - 120. Студент допускається до складання підсумкового модульного контролю за умови виконання вимог навчальної програми та у разі, якщо за поточну навчальну діяльність він набрав не менше 72 балів. Складання диференційованого заліку проводиться на останньому практичному занятті. Підсумковий бал за диф. залік складається з сумарної оцінки за питання невідкладної допомоги (максимум 20 балів) та за перевірку засвоєння теоретичних знань (максимум 60 балів). Білети до диференційного заліку містять 3 теоретичні запитання з різноманітної тематики та охоплюють усі розділи навчальної дисципліни (20 балів кожний) та питання надання невідкладної допомоги (20 балів). Диф.залік зараховується студенту, якщо він набрав не менше 48 балів з 80. Заохочувальні бали додаються до оцінки з дисципліни за виконання індивідуального дослідницького проєкту (захист студентської наукової робота 10 балів, виступ на конференції, стендова доповідь на конференції, тези доповідей - 5 балів). Загальний бал з дисципліни не може перевищувати 200 балів. Передбачена можливість перезарахування балів, отриманих за системою неформальної освіти відповідно до Положення.

11. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

11.1 Засоби навчання

ЗН1	Бібліотечні фонди, архів рентгенограм, тимпанограм, аудіограм, комп'ютерних томограм, результатів лабораторних методів обстеження
ЗН2	Фантоми, муляжі, обладнання симуляційного центру
ЗН3	Медичне обладнання (тимпанометр, аудіометр, ендоскопічна стійка тощо)
ЗН4	Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережи

ЗН5	Медичні споруди/приміщення та обладнання (клініки, лікарні тощо)
ЗН6	Інформаційно-комунікаційні системи
ЗН7	Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування), інтегрована інформаційна система (інформаційна система «e-learning»)
ЗН8	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани ноутбуки)

11.2 Інформаційне та навчально-методичне забезпечення

Основна література	
1	Сміянов Є.В. Клінічна анатомія, фізіологія та методи дослідження гортані. Діагностика та лікування основних видів її патології. Суми: СумДУ, 2021. 101 с.
2	Косаковський А., Юрочко Ф., Копанська Д. «Комп'ютерна томографія носа та приноскових пазух. Практика оториноларинголога. Львів.: Видавництво «МС», 2019. 72 с.
3	Сміянов В. А., Плахтієнко І. О., Івахнюк Т. В. та ін. Незапальні та запальні захворювання зовнішнього вуха: навчальний посібник. За загальною редакцією Сміянова В. А. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 131 с.
4	Inflammatory and non-inflammatory diseases of the outer ear [Електронний ресурс] : study guide / V. A. Smiyanov, I. O. Plakhtienko, T. V. Ivakhnyuk, E. V. Smiyanov; ed. V. A. Smiyanov. — Sumy : Sumy State University, 2023. — 120 p. — URL: https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/91531
5	Методичні вказівки для підготовки до практичних занять із дисципліни "Оториноларингологія" [Електронний ресурс] : для студ. спец. 221 "Стоматологія" денної форми навчання / В. А. Сміянов, Є. В. Сміянов, І. О. Плахтієнко. — Суми : СумДУ, 2024. — 46 с.
Допоміжна література	
1	Сміянов Є. В., Плахтієнко І. О. Методи дослідження ЛОР-органів: методичні вказівки. Суми: СумДУ, 2021. 78 с.
2	Сміянов Є. В. Хронічні захворювання гортані: методичні вказівки. Суми: СумДУ, 2021. 41 с.
3	Сміянов Є. В. Сторонні тіла ЛОР-органів, дихальних шляхів та стравоходу: методичні вказівки. Суми: СумДУ, 2021. 46 с.
4	Оториноларингологія / Д. І. Заболотний, Ю. В. Мітін, С. Б. Безшапочний, Ю. В. Дєєва. — 3-тє вид., випр. — К. : Медицина, 2017. — 472 с.
6	Algorithm of adenoiditis treatment in adults, depending on the pharyngeal tonsil hypertrophy stage / Ye.V. Smiianov, V.A. Smiianov, I.A. Sniehirova, O.I. Smiianova // Wiadomosci Lekarskie. – 2018. – T. LXXI. – Nr 3, P. 564 – 568. (Scopus)

7	Results of the ultramicroscopic research of adenoid vegetations accompanied by the pathologies of nasal cavity and paranasal sinuses in adults / I.A. Plakhtienko, Y.V. Smiiianov, V.A. Smiiianov, V.V. Savchenko. // Wiadomosci Lekarskie.– 2020. – LXXIII. – № 8, P.1626-1631. (Scopus)
8	Cummings Review of Otolaryngology / H. W. Lin, D. S. Roberts, J. P. Harris, Ch. W. Cumminf. — Philadelphia : Saunders Elsevier, 2017. — 299 p. — ISBN 978-0-323-40194-4.
9	Невідкладна допомога в оториноларингології : навч. посіб. / О. М. Науменко, В. М. Васильєв, Ю. В. Деєва, С. Б. Безшапочний. — К. : Медицина, 2017. — 142 с.
Інформаційні ресурси в Інтернеті	
1	https://ips.ligazakon.net/document/MOZ9371
2	https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2016_85_ykpm_d_grs.pdf
3	http://medstandart.net/byspec/59
4	https://www.audio-digest.org/Home/ClinicalGuidance/Top-5-CME-Lectures/Otolaryngology

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Програма навчальної дисципліни	Усього годин	Навчальна робота, аудиторних годин				Самостійна робота здобувача вищої освіти за видами, годин					
			Усього, ауд. год.	Лекцій	Практичні заняття	Лабораторні роботи	Усього, год.	Самостійне опрацювання матеріалу	Підготовка до практичних занять	Підготовка до лабораторних робіт	Підготовка до контрольних заходів	Виконання самостійних позааудиторних завдань
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
денна форма навчання												
Модуль 1. Клінічна анатомія, фізіологія, методи дослідження ЛОР-органів.												
1	Клінічна анатомія, фізіологія, методи дослідження ЛОР-органів.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
Модуль 2. Захворювання вуха.												
1	Захворювання зовнішнього вуха. Захворювання середнього вуха. Гострий гнійний отит. Мастоїдит. Антромастоїдотомія.	5	4	2	2	0	1	0.5	0.5	0	0	0
2	Хронічний гнійний середній отит, лабіринтит. Сануючі та слуховідновлюючі операції вуха. Негнійні захворювання вуха. Внутрішньочерепні ускладнення.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
Модуль 3. Захворювання верхніх дихальних шляхів.												
1	Гострі та хронічні захворювання носа та приносових пазух. Риногенні орбітальні та внутрішньочерепні ускладнення синуситів.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
2	Гострі та хронічні захворювання глотки.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
3	Ускладнення гострих тонзилітів.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
4	Гострі та хронічні захворювання гортані.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
Модуль 4. Невідкладна допомога при захворюваннях ЛОР-органів.												
1	Травми носа, носові кровотечі. Сторонні тіла ЛОР-органів дихальних шляхів та стравоходу. Перевірка виконання практичних навичок.	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
2	Диференційований залік	2.5	2	0	2	0	0.5	0	0.5	0	0	0
Контрольні заходи												
1	диференційний залік	6	0	0	0	0	6	0	0	0	6	0
Індивідуальні завдання												
1	інші індивідуальні завдання	14	0	0	0	0	14	0	0	0	0	14
<i>Всього з навчальної дисципліни (денна форма навчання)</i>		<i>45</i>	<i>20</i>	<i>2</i>	<i>18</i>	<i>0</i>	<i>25</i>	<i>0.5</i>	<i>4.5</i>	<i>0</i>	<i>6</i>	<i>14</i>